

DOI: 10.7596/taksad.v7i2.1421

Citation: Yeniasır, M. (2018). Eğitsel Açından Batı Trakya Çocuk Hikâyelerine Bir Bakış. Journal of History Culture and Art Research, 7(2), 410-417. doi:<http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v7i2.1421>

Eğitsel Açından Batı Trakya Çocuk Hikâyelerine Bir Bakış

An Overview of the Western Thrace Children's Stories From an Educational Perspective

Mustafa Yeniasır¹

Abstract

The literature plays a significant role in the development and education of children. The children's literature is the literature created by considering the developmental characteristics of children and a number of spiritual needs. The stories have a wide coverage among the children's literature works showing a rapid development in the last forty years in our country.

The stories play a significant role in the education of the children. The relationship between the story and child always leads us to the good, beautiful and right things. Therefore, we should choose the literature works according to the age group of the children by placing the necessary importance on stories in education.

The Western Thracian Turks placed importance on the literature for the healthy development of the children in spite of all the impossibilities and attempted to create literature works for children's worlds of emotion and thought. The Western Thracian writers contributed to the development of their minds by enriching their imaginary worlds in stories they have written for the children.

Keywords: Story, Western Thrace, Child Stories, Education, Child.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü Öğretim Üyesi Lefkoşa-Mersin 10 Türkiye. E-mail: mustafa.yeniasir@neu.edu.tr

Öz

Çocukların gelişim ve eğitiminde edebiyatın çok önemli bir rolü vardır. Çocuk edebiyatı, çocukların gelişim özellikleri ve birtakım ruhsal ihtiyaçları göz önünde bulundurularak oluşturulan edebiyattır. Ülkemizde özellikle son kırk yılda hızlı bir gelişme gösteren çocuk edebiyatı ürünleri içerisinde hikâyeler geniş bir yer tutmaktadır.

Çocuk eğitiminde hikâyelerin çok önemli bir yeri vardır. Çocuk ile hikâye arasındaki ilişki çocuğu her zaman iyiye, güzele ve doğruya götürür. Bundan dolayı eğitimde hikâyelere gereken önemi vererek, çocukların yaş grubuna uygun eserleri titizlikle seçmeliyiz.

Batı Trakya Türkleri de bütün imkânsızlıklara rağmen çocukların sağlıklı gelişimi için edebiyata önem vermişler, onların duygu ve düşünce dünyasına yönelik eserler ortaya koymaya çalışmışlardır. Batı Trakyalı sanatçılar, çocuklara yönelik olarak yazmış olduğu hikâyelerde onların hayal dünyalarını zenginleştirerek düşüncelerinin gelişmesine katkı sağlamışlardır.

Anahtar Kelimeler: Hikâye, Batı Trakya, Çocuk Hikâyeleri, Eğitim, Çocuk.

GİRİŞ

Hikâye, bir insanın kendisiyle ve çevresiyle olan ilişkilerini, onun başından geçen olayları anlatan; romana göre daha kısa olan bir anlatım türüdür.

Hikâye türü üzerine bugüne kadar birçok tanım yapılmıştır. En çok bilinen tanımla hikâye, olmuş ya da olma olasılığı bulunan olayları anlatan kısa yazılardır. Ancak, toplumdaki değişim ve gelişim doğrultusunda, yazınsal türler de değişim ve gelişim gösterdikleri için yapılan bütün tanımlar zaman içerisinde değişmektedir. (Kavcar-Oğuzkan-Aksoy: 2004, s.94) Örneğin geçmişte roman, gerçek veya gerçeğe yakın olayları anlatan uzun yazılar olarak tanımlanırken daha sonra bilim kurgu romanları ortaya çıkmış ve yapılan tanım kapsayıcı olmaktan çıkmıştır. 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan modern roman anlayışı ile birlikte, geleneksel romanın yapı taşları olan olay örgüsü, zaman, mekan gibi öğeler değişmiş, bilinç akımı, iç monolog gibi unsurlar ön plana çıkmıştır. "Modern romanın kullandığı yeni biçim ve anlatım teknikleri, yalnızca teknik bir tercih olmayıp romana yüklenen farklı işlevler ve romandan beklentilerle doğrudan ilişkilidir. Örneğin modern roman kuramları, romanı artık belirli ve herkes için geçerli bir çözümü ortaya koyan bir tür olarak görmez. Onlara göre roman, sorunu ortaya koymalı, çözümü okuyucuya bırakmalıdır." (Eyigün: 2007, s.262.)

Bunun yanında bilindiği üzere şiiri düzyazıdan ayırırken vezin, kafiye, asonans, aliterasyon gibi ahenk unsurları ön plana çıkarılmaktadır. Ancak daha sonra ortaya çıkan serbest şiir anlayışı, ayırım yaparken bir anlamda sözü edilen bu unsurların da sorgulanmasını beraberinde getirmiştir. Toplumsal değişime bağlı olarak türlerde meydana gelen bu gelişmeler doğal olarak tanımların da daha kapsayıcı olma zorunluluğunu beraberinde getirmektedir.

Hikâyelerin, özellikle çocukların dünyasında çok önemli bir yeri vardır ancak çocuklara yönelik hikâyeler yazmak isteyen sanatçıların başarılı olabilmeleri için onların ruh dünyalarını çok iyi bilmeleri gerekmektedir: "Eskiden çocuk edebiyatı denince akla 'çok basit ve sade bir şekilde kaleme alınmış şiirler, masallar vb. gelirdi. Bugün ise düşünce ve sanat eğitimine yarayacak soydan; tekniği ilkeleri olan, kısacası psikolojinin emrinde ayrı bir edebiyatın gerekliliği ve zorunluluğu bütün dünyaca benimsenmiştir." (Ateş: 1998, s.1)

Çocuklara yönelik eser vermek, yetişkinler için eser yazmaktan daha zordur. Söz konusu zorluk aslında çocuğun özel konumuyla ilgilidir ve sanatçıların nitelikli eserler ortaya koyabilmeleri için çocukluk çağının özelliklerini iyi bilmeleri gerekmektedir. (Uğurlu: 2010, s.1933)

“Okul öncesi dönem, topluma faydalı bir birey olma yolunda temel davranış ve alışkanlıkların kazanıldığı bir eğitim sürecidir. Bu dönemdeki en etkin eğitim materyallerinden birisi de hikâye kitaplarıdır.” (Öztürk – Giren: 2016, s.2096) Çocukların zevkle okumuş oldukları eserlerin başında çocuk hikâyeleri gelmektedir. Hikâyeler ve masallar çocuklar için çok büyük bir ihtiyaçtır. Bundan dolayıdır ki çocukların eğitimiyle ilgilenen kişiler, özellikle anneler ve babalar çocuklarına sık sık hikâye okuma veya masal anlatma ihtiyacı hissederler. Çocuklar için yazılan hikâyeler de onların gelişiminde çok önemli bir rol oynamaktadır. Çocuklar, kendileri için yazılan bu eserlerde, çözülmesi gereken birçok sorunun cevabını ve nedenini açıklayan bilgileri rahatlıkla bulabilirler. Hikâyeler, çocukların hayâl dünyasını genişletir. Onların çeşitli insan tipleri üzerinde düşünmelerine, böylece hayat tecrübesi kazanmalarına katkı sağlar. “Çocuğun kitapla karşılaşması, önce resimle olur, daha sonra resim-metin işbirliği ile devam eder. Resimli kitapların çocuğun gelişimine, sosyalleşmesine faydasının yanında küçük yaşlarda başlayan çocuk-edebiyat-kitap ilişkisi çocuğun gelecek yaşamında kitap sevgisi ve okuma kültürünün oluşmasına da zemin hazırlamış olur. Çocukta oluşan kitap kültürü çocuğu yorum yapan, düşünen, araştıran, yaratan ve tartışan birey haline getirir.” (Gönen – Karakuş vd.: 2016: s.725) Hikâyeler, çocuklara değişik ülkelerde yaşayan insanlar hakkında bilgi verir. Onların toplumsal ve kültürel ortama ayak uydurmalarını kolaylaştırır.

“Hikâye, her yaşta insan için önemlidir. Ancak çocuk için vazgeçilmez bir olgudur. Bu gerçekten hareketle, çocuğun hikâye yoluyla eğitimini sağlamak, onlara istenilen davranışları kazandırmak en kestirme yoldur.” (Yalçın- Aytas: 2005, s.147)

Çocukların okuduğu hikâyeler, konuları ve kişileri ele alış bakımından çeşitlere ayrılmaktadır. Bunların bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz: Yakın çevreyle ilgili hikâyeler, hayvan hikâyeleri, mizahî hikâyeler, serüven hikâyeleri, gezi hikâyeleri, duygusal hikâyeler, tarihî hikâyeler vs.

Türk edebiyatında özellikle son kırk yılda çocuklara yönelik olarak verilen hikâyelerde büyük bir artış gözlenmektedir. Batıdan yapılan çevirilerin yanında, kendi yazdıkları eserlerle de sanatçılar, çocukların yetişmesine büyük bir katkı sağlamaktadır. Türk edebiyatında çocuklara yönelik hikâyeleriyle tanınan sanatçılardan birkaçının ismini şu şekilde sıralayabiliriz: Ömer Seyfettin, Kemalettin Tuğcu, Kemal Bilbaşar, Hakan Şenocak, Gülten Dayıoğlu vs.

Hikâye, Batı Trakya Türk edebiyatı içerisinde yer alan önemli türlerden biridir. Batı Trakya Türk edebiyatında hikâye türünün önemli isimleri arasında Asım Haliloğlu, Hüseyin Mahmutoğlu, Mehmet Hilmi, Rahmi Ali ve Mustafa Tahsin gibi isimler gelmektedir. Ancak, bu tür üzerine yapılan değerlendirmeler ve incelemeler oldukça yetersizdir. Bu durumun sebebini Feyyaz Sağlam, iki önemli nedene bağlamış ve konuyla ilgili olarak şöyle bir açıklama yapmıştır: “Teknik ve malî problemler yüzünden genelde tek yaprak çıkan Batı Trakya Türk gazeteleri uzunlukları yüzünden çok az sayıda hikâyeye yer verebilmeleri ve Batı Trakya Türk dergileri ise bu konuda Batı Trakya’daki edebî potansiyeli tam olarak yansıtmayacak düzeyde ve hassasiyette olmamaları gerçeğidir...” (Sağlam: 1991, s.71)

İNCELEME

Batı Trakyalı sanatçılar, çocukların gelişimine büyük bir önem vermişler ve onların iyi bir şekilde yetişmelerini sağlamak için hikâyelerin yanında farklı türlerde eserler de kaleme almışlardır. Batı Trakya’da çocuk hikâyeleri manzum ve mensur olmak üzere iki ayrı şekilde karşımıza çıkmaktadır. Batı Trakya Türk edebiyatında çocuk hikâyelerinin ilk başarılı örneklerini Asım Haliloğlu vermiştir. Yazarın, “Çocuklara Manzum Masallar – Hikâyeler” adlı kitabını ve Akın gazetesinde yayınlanan “Köylünün Verdiği Ders” adlı

çalışmasını bu türün ilk örnekleri arasında verebiliriz. Yine bu türün bir diğer önemli ismi, Batı Trakya Türklerinin millî şairi olarak da bilinen Ali Rıza Saraçoğlu'dur. Şairin çocuklara yönelik manzum hikâyeleri bulunmaktadır. Bu hikâyelerin bir kısmını şu şekilde sıralayabiliriz: "Timurlenk ve Kuzu Hikâyesi", "Hamama Giden Fakir", "Şeytanla Görüşen Zahit" vs. Ali Rıza Saraçoğlu'nun yazmış olduğu bu eserler çocuklara birtakım bilgiler kazandıran, didaktik hikâyelerdir. Sanatçının yazmış olduğu bu hikâyeler, ilk önce Akın gazetesinde çıkmış; daha sonra 1989 yılında yazarın Gümilcine'de yayınlanan "Yarınlar Sizin Olacak" adlı çocuk kitabında yayınlanmıştır. (Sağlam: 1991, s.74)

Çocuklara yönelik olarak yazılan hikâyelerde, onların ruhsal ve eğitimsel ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayabilmek için sanatçıların birtakım kurallara uyması gerekir. Makalede Batı Trakya Türk edebiyatından örnek olarak almış olduğumuz hikâyeleri, bu kurallar doğrultusunda inceleyerek değerlendirmeye çalışacağız.

Örnek olarak seçmiş olduğumuz hikâyelerden biri, Batı Trakya Türk edebiyatında çocuklara yönelik manzum hikâyeleriyle dikkat çeken ve bu alanda bir öncü konumunda olan Asım Haliloğlu'nun yazmış olduğu "Köylünün Verdiği Ders" isimli eserdir. Daha önce de belirtmiş olduğumuz gibi, Batı Trakya Türk edebiyatında çocuk hikâyeleri, manzum ve mensur olmak üzere iki ayrı şekilde karşımıza çıkmaktadır. Asım Haliloğlu'nun yazmış olduğu bu eser de manzum olarak kaleme alınmış didaktik bir hikâyedir. Eserde Haliloğlu, çocuklara yalan söylemenin yanlış olduğunu belirterek; her zaman doğru söylemelerini öğütlemektedir. Haliloğlu eserinde çocuklara, atalarımızın söylemiş olduğu "Yalancının mumu yatsıya kadar yanar." öğüdünün çok doğru bir söz olduğunu vurgulamıştır:

"Köylü bir el atınca

Anlaşıldı doğrusu

Ceketinin altından

Çıktı domuz yavrusu!

Bir saattir duyulan

Domuz sesiymiş gerçek

Kulağından sıkınca

Bağırıyormuş encek.

Bu hali görür görmez

Şaşırıp kaldı herkes

Köylü 'sırası' deyip

Şöyle konuştu bu kez:

Saf insanlar aldanıp

Taklitçiye uyarlar,

Doğruyu söyleyeni

Dokuz köyden kovarlar" (Sağlam: 1990, s.173-175)

Eserin konusuna baktığımız zaman çocukların anlayabileceği düzeyde ve basit olduğu görülmektedir. Eser, mantıklı bir sonuçla bitiyor ve köylünün söylemiş olduğu yalan, hikâyenin sonunda ortaya çıkıyor. Eserde, gereksiz hiçbir ayrıntıya yer verilmemiş; yapılan ses tekrarlarıyla hikâye, çocuklar tarafından zevkle okunacak bir seviyeye getirilmiştir:

“Vaktiyle bir diyarda

Bir palyaço yaşardı,

Bütün panayırlarda

Numaralar yapardı.

Bu adam insanları

Eğlendirir güldürür,

Bu yüzden kazanarak

Ömürçüğü nü sürdürür.” (Sağlam: 1990, s.173)

Asım Haliloğlu'nun, eserinde yer alan kahramanlardan birinin bir palyaço olması çocuklar için hikâyeyi daha çekici kılmıştır. Eserin kahramanlarına baktığımız zaman, bunların gerçeğe uygun olduklarını görmekteyiz. Bu tür didaktik eserlerde, kahramanların gerçek hayattan alınması da eserin inandırıcılığı açısından ayrı bir önem taşımaktadır. Eğer kahramanlar tamamen hayâli olsaydı, çocuklar yalanın kötü bir şey olduğuna inanmazlardı.

Çalışmamızda inceleyeceğimiz bir diğer hikâye, yine bu alanın önemli isimlerinden Rahmi Ali'ye ait olan “Ay ile Güneş” isimli eserdir. Rahmi Ali'nin kaleme almış olduğu bu eser, Türk edebiyatında da sıkça rastladığımız mensur bir çocuk hikâyesidir.

Rahmi Ali'nin yazmış olduğu bu hikâye, didaktik bir eser olup, çocuklara birtakım öğütler vermektedir. Yazar bu hikâyesinde çocuklara, kendilerini çok seven insanlara her zaman değer vermelerini ve onları üzmemelerini öğütlemektedir. Rahmi Ali'nin, hikâyesinde çocuklara vermek istediği bir diğer bilgi de köydeki insan ilişkilerinin, şehirlere oranla daha güçlü olduğudur. Yazar, eserinde çocuklara köyde yaşamının güzelliklerinden söz etmektedir.

Eserin konusuna baktığımız zaman, çocukların kavrayış düzeyine uygun olduğunu görmekteyiz. Yazar, kaleme almış olduğu bu hikâyesinde başkasının sözüne güvenerek, daha iyi yaşama adına sevdiği insanlardan ve köyünden ayrılan Güneş isminde bir çocuğun, daha sonra nasıl mutsuz olduğunu ve pişmanlığını anlatmaktadır.

Çalışmada ele alacağımız hikâyelerden biri de yine Rahmi Ali'ye ait olan “Hayvansız Ülke” isimli eserdir. Yazar, bu hikâyesinde çocuklara hayvan sevgisini aşlamakta ve hayvansız bir ülkenin düşünülmemeyeceğini vurgulamaktadır. “Çocukların hayatında hayvanların yeri büyüktür. Çocuklar, çevreleriyle etkileşime girmeye başladıkları andan itibaren etraflarındaki hayvanlara karşı sevgi duymaya başlarlar. Onlara hayvanları sevdirmede kitapların da rolü yadsınamaz.” (Yıldız: 2011, s.217)

Eser, anlamlı bir şekilde bitmiş ve hikâyenin kahramanı Ali, görmüş olduğu o rüyadan sonra bir daha hayvanlara zarar vermemiştir. “İşte böyle çocuklar; uykudan uyandığım zaman kendimde bir başkalaşma hissettim. Öyle ki, o günden bu güne hiçbir hayvana dokunmam, kötülük yapmam. Elimden geldiğince de onları korumaya çalışırım.” (Sağlam:1990, s.193)

Bunun yanında başarılı ve etkili tasvirlerle zenginleştirilen hikâyede, hayvanlarla insanların doğada birbirlerine muhtaç oldukları vurgulanarak; çocuklara çevre bilinci de kazandırılmaya özen gösterilmiştir.

Rahmi Ali'nin çocuklar için kaleme aldığı bir diğer hikâye, “Uluçnar'ın Üzüntüsü” adlı eserdir. Bu kısa hikâyede yazar, çocuklara en büyük zorluklar karşısında bile ümitlerini kaybetmelerini ve devamlı çalışmalarını öğütlemiştir.

6 – 7 yaş aralığındaki çocuklar, konusu hayvan ve doğa ile ilgili olan kısa metinleri okumaktan büyük zevk almaktadır. Buradan hareketle incelediğimiz bu kısa eserin konusuna baktığımız zaman, bir çınar ağacının konuşturularak eğlenceli bir üslupla yaşamak için mücadele etmenin ve azimli olmanın gerekliliği üzerinde durulduğunu görmekteyiz. “Gövdem ve köklerim sağlam, -dedi-. Yapımda çürüklük de yok. Öyle ise beni ne fırtına koparıp atabilir, ne de derenin azgın suları söküp sürükleyebilir. Dere benim köklerime ininceye dek aradan o kadar zaman geçer ki o zamana kadar kendisine başka bir yol bile bulur.” (Sağlam:1990, s.199) Ele almış olduğumuz hikâyenin, kısa olması ve doğayı konu almasından dolayı 6 – 7 yaş aralığındaki çocuklara hitap ettiğini söylemek mümkündür.

Sade bir dil ve akıcı bir üslupla kaleme alınan hikâyenin, çocukların anadil gelişimine de olumlu katkı yapacağını söylemek mümkündür.

Hikâyede genel itibarıyla olumlu özellikler sergileyen kahramanların ön planda olduğunu söyleyebiliriz. Sözü edilen yaş aralığında çocuklar, kahramanlara öykündüğü için yazılan eserlerde bu konuya özen gösterilmesi Rahmi Ali adına olumlu bir gelişmedir.

İnceleyecek olduğumuz son eser, Hüseyin Mahmutoğlu’na ait olan “Ödüllendirilen Öğrenci” isimli hikâyedir. Yazar, yazmış olduğu bu eserinde, o dönemde Batı Trakya’da yaşanan gerçekleri Raife Çil isimli bir çocuğun aracılığı ile okurlarına sunmak istemiştir. Eser bir çocuk hikâyesi olmasına rağmen, büyüklere de o yıllarda Batı Trakya’da yaşanan asimilasyonlara ilişkin birtakım bilgiler vermektedir.

Hikâye hemen her çocuğun kolaylıkla anlayabileceği basit bir konuya sahiptir. Hüseyin Mahmutoğlu, hikâyesinde o dönemde Batı Trakya’da azınlık konumundaki topluluğa karşı kültürel olarak eritme çabalarını ele almaktadır. Mahmutoğlu, eserinde küçük bir kız çocuğunu sözde ödüllendirerek onun defterini asıl ismi olan Raife Çil olarak değil de, Rafaella Çilla diye imzalayan bir Yunanlı öğretmenin yaptığı bu davranışa karşı, küçük kızın babası Şaban Çil’in vermiş olduğu tepkiyi anlatmaktadır. Yine bu hikâyede, baba Şaban Çil’in İstanbul’a duymuş olduğu özlemi de sezinlemekteyiz.

“-Bu tren nereye gider baba?

-Kasabaya.

-Daha?

-Başka kasabaya.

-Daha daha?

-Meriç’e

-Daha ötelere gitmez mi?

-Gider kızım. Ta İstanbul’a kadar gider.

Raife babasının içine girdiği ruh hâlini anlamış gibi kavranması güç bir kurnazlık göstererek isteğini en içten bir biçimde söyledi:

-Öyleyse biz de gidelim babacığım.” (Sağlam:1990, s.206)

Yazar, hikâyesinde ön planda olan kahramanların özelliklerini başarılı bir şekilde vermiş, gerçeğe uygun olmalarına özen göstermiştir. Bununla birlikte kahramanlarının ruh hallerini verirken, çocukların kavrayış düzeylerini dikkate almış, basit bir ruh çözümlemesi yapmıştır. “Şöyle sağıma döneyim dedi ve upuzun dönüşünü yaptı yorganın altında. Tahta gibi bir yatıştı bu. Duyulmayan, gürültülü. İşitilmeyen, uğultulu. Sıktı dişlerini uyumak için. Sıktı göz kapaklarını uyumak için. ‘Sildim, dedi; aklımdan her şeyi sildim. Şimdi

uyurum.’ Onbeş saniye geçmedi ki dikildi karanlığın dikim ortasına üstü yazılı koca kara duvar. ‹Rafaella Çilla›” (Sağlam:1990, s.201)

Hikâyeye baktığımız zaman yazarın kullanmış olduğu ayrıntıların somut olduğunu ve çocukları sıkmadığını görmekteyiz. Hüseyin Mahmutoglu, bu hikâyesinde heyecan ve merak unsurunu eserin sonuna kadar üst seviyede tutmayı başarmıştır. Eser, anlamlı bir şekilde sona ermiş ve baba Şaban Çil, küçük kızının kendini bilmez bir Yunanlı öğretmenin sözü ile değişmeyeceğini, benliğini daima koruyacağını, ismininse her zaman Raife Çil olarak kalacağına inandığını göstermiştir. Hüseyin Mahmutoglu’nun kullanmış olduğu dil geyet açık, üslûbu sade ve akıcıdır. Yazar, kurmuş olduğu cümlelerin çocukların seviyesine uygun olmasına dikkat etmiştir.

SONUÇ

Türk edebiyatında çocuklara yönelik olarak yazılan hikâyelerde, 1970’li yıllardan itibaren bir artış gözlenmektedir. Ancak bu hikâyelerin çocuklara ne kadar uygun olduğu konusunda yapılan çalışmalar maalesef yetersizdir. Bilindiği gibi çocukların ruh dünyası yetişkinlere göre çok farklıdır. Bu yüzden çocuklar için hikâye yazan her sanatçının onların bu ruh dünyasını çok iyi bilmesi gerekmektedir. Eğer, yukarıda sözü edilen zorluklar aşılır da bilimsel çalışmalar artarsa ve yapılan bu çalışmalarda çocuklara yönelik metinlerin, hangi özellikleri taşıması gerektiği vurgulanırsa, çok daha etkili bir çocuk edebiyatının oluşturulabileceğini rahatlıkla söyleyebiliriz.

Çocukların gelişimi ve eğitimi bakımından çocuk hikâyelerinin önemi büyüktür. Bu önemi gören Batı Trakyalı yazarlar da yaşadıkları imkânsızlıklar içinde çocuk hikâyeleri vermeye çalışmışlardır. Bu sanatçılar, çocuk hikâyeleri yazarken, zaman zaman büyüklere de özellikle o yıllarda Yunanlıların Batı Trakya Türklerine karşı olan tutumlarıyla ilgili mesajlar vermişlerdir.

Hikâyeler çocukların hayal dünyasını zenginleştirir, düşüncelerinin gelişmesine katkı sağlar. Bu, çocuk eğitiminin uzun vadeli hedefleri açısından doğru bir tercihtir. Batı Trakyalı çocuk edebiyatı yazarlarının da bu anlamda belirli bir çizginin üstünde eser verdiklerini söylemek mümkündür.

Eğitimden amaç çocuğun sağlıklı bir kişisel gelişime ulaşmasıdır. Ele alınan hikâyeler yalanın yanlış olduğunu, doğru söyleyen kişinin pek çok sıkıntı ile karşı karşıya kalabileceğini ancak doğru söylemek gerektiğini; insanın kendisini çok seven insanları hayal kırıklığına uğratmamasını, köyünü-çevresini terk etmemesini; köy hayatında insanların daha sağlıklı ilişkiler kurduğunu; hayvanları korumak, onlara iyilik yapmak gerektiğini anlatarak çocukların sağlıklı birer insan olarak yetişmesine hizmet etmişlerdir. Sıkmadan öğütler vermesi, bu hikâyelerin önemli bir yönüdür.

Çocuğa içinde yaşadığı topluma, ulusuna aitlik duygusu kazandırmak, ondaki memleket sevgisini beslemek de bu hikâyelerin eğitici yönlerinden birisidir. Ayrıca hikâyeler, Batı Trakyalı çocukların bilişsel yönlerinin olumlu yönde gelişmesine de yardımcı olmaktadır. Bununla birlikte söz konusu metinler aracılığıyla çocuklar, çevrelerindeki diğer insanlarla daha kolay iletişim kurmayı öğrenerek, sosyalleşeceklerdir. Unutulmamalıdır ki bilinçli bir iletişim hayatı daha anlamlı hale getirerek, sağlıklı bir ruh gelişimine de yardımcı olacaktır.

İncelenen hikâyelerin belirgin niteliği; olay kurgusu, kahramanlarının özellikleri ve yaşananlar bakımından çoğunlukla gerçeğe uygun olmalarıdır. Bu da kişilik gelişimine katkı sağlayacak bir diğer eğitici özelliktir.

Hikâyelerin dilinin anlaşılır ve çocuklar tarafından kavranabilir nitelikte olması da eğitim açısından önemlidir. Bu yolla çocuklar, dilin nasıl kullanılacağı konusunda somut örneklerle yüz yüze gelmektedirler.

Çocuklar için kaleme alınan hikâyeler aynı zamanda onların eleştirel ve yaratıcı düşünmelerine de katkı sağlamaktadır. Bu anlamda incelediğimiz hikâyelerin, işlenen konular aracılığıyla çocukların sorgulama yeteneklerini geliştirdiğini ve onları düşünmeye yönelttiğini söylemek mümkündür.

Sonuç olarak, Batı Trakyalı yazarların çocuk eğitimi konusunda son derece bilinçli olduklarını söylemek mümkündür. Sanatçılar, çocukları eğitmek ve kültürün devamlılığını sağlamak için edebiyatı özellikle de hikâyeleri etkili bir araç olarak kullanmışlardır.

Kaynakça / References

Ateş, Kemal (1998). Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Romanları, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Eyigün, Sabri (2007). "Modern ve Geleneksel Romanın Temel Farkları ve Politik Gündümlü Romanın Modern Roman İçindeki Yeni Konumu", Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.16, S.2, 2007, s.261 – 268.

Gönen, Mübeccel; Karakuş, Hilal; Uysal, Hatice vd. (2016). "Resimli Çocuk Kitaplarının İçerik ve Resimleme Özelliklerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H.U Journal of Education), 31 (4), 2016, s.724-735.

Kavcar, Cahit; Oğuzkan, Ferhan & Aksoy, Özlem (2004). Yazılı ve Sözlü Anlatım, Anı Yayıncılık, Ankara, Ekim.

Öztürk, Muhammed & Giren, Songül (2016). "Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklar İçin Hazırlanan Hikâye Kitaplarındaki Korku ve Şiddet Ögelerinin İncelenmesi", Teke Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, S. 5/4, 2016, s.2095 – 2108.

Sağlam, Feyyaz (1990). Batı Trakya Türkleri Çocuk Edebiyatı (İnceleme – Metinler – Belgeler), Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Yayınları, İstanbul.

Sağlam, Feyyaz (1991). Yunanistan (Batı Trakya) Türkleri Edebiyatı Üzerine İncelemeler, Kültür Bakanlığı Yayınları, İzmir.

Uğurlu, Seyit Battal (2010). "Çocuk Edebiyatı Eleştirisi", Turkish Studies International Periodical For the Languages Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 5/3, Summer 2010, s.1921-1945.

Yalçın, Alemdar & Aytaş, Gıyaseddin (2005). Çocuk Edebiyatı, Akçağ Yayınları, Ankara.

Yıldız, Derya Cintas (2011). "İbrahim Zeki Burdurlu'nun Eserlerinde Sevgi Değeri", Türkiyat Araştırmaları Dergisi, S.29, 2011, s.203-230.